

Besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van [datum pm] 2026, nr. XXX / [nummer pm], houdende wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 in verband met wijzigingen in de 3800 - 4200 MHz.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,

Gelet op artikel 3.1 van de Telecommunicatiewet;

Besluit:

Artikel I

De bijlage bij het besluit van de Minister van Economische Zaken van 3 november 2014, DGETM-TM / 14179469, houdende vaststelling van het Nationaal Frequentieplan 2014 (Nationaal Frequentieplan 2014) wordt als volgt gewijzigd:

A

In de frequentietabel worden de regels, luidende:

3800	MHz		
		FSS_SE	Vaste satellietverbindingen (ruimte naar aarde) HOL008C
			Vergunningverlening is niet van toepassing.
4200	MHz		
vervangen door:			
3800	MHz		
		FSS_SE	Vaste satellietverbindingen (ruimte naar aarde) HOL008C
			Aangewezen voor publieke taken. Vergunningverlening is niet van toepassing.
4200	MHz		

B

Annex 3 wordt als volgt gewijzigd:

Nationale voetnoot HOL008C wordt als volgt gewijzigd:

1. Na "is" wordt ingevoegd "tot en met 29 februari 2028".

2. Er wordt een volzin toegevoegd, luidende:

Met ingang van 1 maart 2028 is de bestemming vaste satellietdienst – ruimte naar aarde (FSS_SE) beperkt tot gebruik voor de uitvoering van publieke taken op de reeds bestaande locaties.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

Dit besluit wordt met de toelichting in de Staatscourant geplaatst.

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,

[Wordt ingevuld bij ondertekening]

Toelichting

I Algemeen

Nationaal Frequentieplan

Bij besluit van 3 november 2014 is op grond van artikel 3.1, eerste lid, van de Telecommunicatiewet het Nationaal Frequentieplan 2014 (hierna NFP) vastgesteld. In het NFP licht de rijksoverheid de systematiek van de ordening van het frequentiespectrum toe en beschrijft zij de doelstellingen van het frequentiebeleid en frequentiebeheer. Het vermijden van schadelijke interferentie (storing) is hierbij het hoofddoel. Het belangrijkste onderdeel van het NFP is de frequentietabel waarin per frequentieband wordt aangegeven voor welk type gebruik deze band bestemd is en volgens welk verdeelmechanisme deze band beschikbaar wordt gesteld voor frequentiegebruikers. In feite is het NFP een bestemmingsplan voor het radiospectrum. Op basis van dit plan wordt de vergunningverlening, het gebruik en het beheer van het spectrum uitgevoerd.

Aanleiding en inhoud van het besluit

De veranderingen in technologie, in de markt en de maatschappij maken het gewenst het NFP van tijd tot tijd aan te passen zodat ruimte kan worden gegeven aan de nieuwe ontwikkelingen en spectrumbehoeften en ook zodat recente harmoniserende (internationale) spectrumbesluiten kunnen worden geïmplementeerd.

Dit wijzigingsbesluit omvat de volgende frequentietabelwijziging: met deze wijziging worden de gebruiksmogelijkheden onder de bestemming 'Vaste satellietverbindingen (van ruimte naar aarde)' in de 3800-4200 MHz band ingeperkt tot uitsluitend publieke taken. Deze wijziging gaat in per 1 maart 2028.

Voorschriften en beperkingen

Om storing te voorkomen en doelmatig gebruik van het frequentiespectrum te bevorderen worden aan het gebruik van frequenties voorschriften en beperkingen verbonden. In de regel worden deze voorschriften en beperkingen in de vergunning of een toewijzing bepaald.

II Artikelen

Artikel I

Wijziging onder A, Het beperken van de bestemming "Vaste satellietverbindingen (ruimte naar aarde)", FSS_SE, in de frequentieband 3800-4200 MHz.

De bestemming 'Vaste satellietverbindingen' wordt per 1 maart 2028 ingeperkt tot passief gebruik ten behoeve van de uitvoering van publieke taken. Deze wijziging vormt een stap in het proces gericht op het vrijmaken van ruimte voor andere toepassingen in deze frequentieband. Hierbij gaat het met name om frequentieruimte voor niet-landelijke mobiele netwerken, met inachtneming van het Uitvoeringsbesluit (EU) 2025/2425 (hierna: het Uitvoeringsbesluit).¹ De beoogde (gedeeltelijke) openstelling van de frequentieband voor dergelijke toepassingen volgt op zijn vroegst per 1 maart 2028.

Tevens wordt met deze wijziging de frequentieband aangewezen voor publieke taken. Het gaat hierbij om de bestending van reeds bestaand overheidsgebruik.

¹ Volledige titel: UITVOERINGSBESLUIT (EU) 2025/2425 VAN DE COMMISSIE van 2 december 2025 betreffende de harmonisatie van de 3 800-4 200 MHz-frequentieband voor gedeeld gebruik door terrestrische draadloze breedbandsystemen die local area network-connectiviteit in de Unie kunnen leveren (hierna: Uitvoeringsbesluit (EU) 2025/2425)

Toelichting

In verband met het beleidsvoornemen om de 3800-4200 MHz band op afzienbare termijn (gedeeltelijk) open te gaan stellen voor vormen van niet-landelijke communicatie zal het NFP voor deze band in twee opeenvolgende stappen worden gewijzigd:

Met dit onderhavige besluit komt de bestemming FSS (ontvangst) in deze band per 1 maart 2028 te vervallen voor private exploitanten van satellietgrondstations. De bestemming FSS blijft nog wel bestaan voor overheidsgebruikers. Dit te beschermen gebruik wordt bestendigd in de vorm van een aanwijzing voor publieke taken, waarvoor in 2025 een behoefteonderbouwingsplan (BOP) is ingediend.

Een tweede wijziging van het NFP op een later moment zal voorzien in de nieuwe bandindeling voor de frequentieband 3800-4200 MHz, toegespitst op dit nieuwe gebruik, in de combinatie met het tot publieke taken ingeperkte bestaande FSS-gebruik. Er zal frequentieruimte worden toegekend voor verschillende typen niet-openbare mobiele netwerken die geschikt zijn voor op 5G en 6G gebaseerde professionele toepassingen, waaronder private netwerken in eigen beheer. Dergelijke netwerken stellen bedrijven in staat om hun connectiviteit en data in eigen beheer te houden, hetgeen ook bijdraagt aan hun digitale weerbaarheid. De voorgenomen wijziging van de bestemming van de 3,8-4,2 GHz-frequentieband past daarmee goed binnen de ambities van de regering met betrekking tot onder andere de digitale transitie en de weerbaarheid van bedrijven.

Bij de openstelling van deze frequentieband voor de niet-landelijke mobiele netwerken zijn de voorwaarden die zijn opgenomen in het Uitvoeringsbesluit leidend en zal er rekening gehouden worden met de bescherming van het bestaande nationale overheidsgebruik. Dat laatste betekent dat de nieuwe bestemming onderhevig zal zijn aan bepaalde geografische beperkingen naast de al geldende vermogensbeperkingen. De strekking van deze beperkingen is momenteel nog onder studie en zal bij een volgende NFP-wijziging, gericht op de openstelling van de band voor de nieuwe toepassing, vastgesteld worden.

Beleidstraject 3,8-4,2 GHz-frequentieband

De aanleiding voor het beleidstraject is gelegen in de signalering in Europa (2020-2021) van de behoefte aan Europees geharmoniseerd spectrum voor lokale private netwerken voor zogenaamde verticals.² Hiertoe ging de gedachte uit naar de 3,8-4,2 GHz-frequentieband.³ De beschikbaarheid van spectrum voor lokale private netwerken in Europa was namelijk zeer gefragmenteerd. Deze fragmentatie had negatieve gevolgen voor de ontwikkeling van een gezond aanbod van apparatuur. In Nederland was het ministerie in het kader van de inrichting van de 3,5 GHz band al in gesprek met marktpartijen. Daaruit kwam naar voren dat er behoefte was aan alternatieven voor de huidige openbare mobiele netwerken, en dan met name private netwerken in eigen beheer. Dergelijke netwerken stellen bedrijven in staat om hun connectiviteit en data in eigen beheer te houden. Het perspectief van mogelijk beschikbaar spectrum voor private netwerken in de 3800 – 4200 MHz-band werd in 2022 ook betrokken bij de afwegingen rond de 3,5 GHz bandindeling. Kort hierna volgde de aankondiging van het nationale beleidstraject voor de 3800 - 4200 MHz-band.⁴

Op verzoek van de Europese Commissie is op Europees niveau door de CEPT in de periode 2023-2024 onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van het gedeeld gebruik van de 3800 – 4200 MHz-band door lokale private netwerken met het bestaande gebruik. De CEPT heeft het eindrapport in 2024 gepubliceerd.⁵ Op basis van het CEPT-rapport is het Uitvoeringsbesluit

² Deze door de Europese Commissie gebezigde term slaat op sector-specifieke organisaties (bedrijven) met eveneens specifieke connectiviteitseisen.

³ RSPG, RSPG Opinion on Additional spectrum needs and guidance on the fast rollout of future wireless broadband networks, RSPG21-024.

⁴ Staatscourant, Ontwerpbesluit van de Minister van Economische Zaken en Klimaat van [datum], nr. BI/[nummer], tot intrekking van het besluit van de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat van 26 april 2021, nr. BI/20299360, houdende wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 in verband met de bestemming van de 3,5 GHz-band voor mobiele communicatie (NFP-wijziging 3,5 GHz band), en tot wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 in verband met de vaststelling van een nieuwe indeling van de 3,5 GHz-band met waarborgen voor de door Inmarsat verzorgde NSV communicatie.

⁵ [CEPT Report 088](#), november 2024

ontwikkeld welke in december 2025 is vastgesteld en gepubliceerd en waarin de technische voorwaarden zijn opgenomen die zijn geënt op dat gedeelde gebruik, en waarbij er dus ruimte is voor zowel satellietontvangst en straalverbindingen als voor (lokale) mobiele netwerken.

In het Nederlandse beleidstraject is er gekozen voor een neutrale vraagstelling met betrekking tot de meest doelmatige invulling van de frequentieband. In opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft Dialogic hiertoe onderzoek uitgevoerd.⁶ Uit het onderzoek komt naar voren dat de toegevoegde maatschappelijk-economische waarde van niet-openbare oftewel mobiele communicatie op basis van private 5G-toepassingen beduidend groter is dan van het bestaande commerciële gebruik. Dialogic heeft in dit onderzoek overigens, in navolging van TNO in 2021⁷, wel gekeken naar mogelijke co-existentie van beide toepassingen, bijvoorbeeld als onderdeel van een gefaseerde transitie van het gebruik van de band. De onderzoekers kwamen hierbij tot de conclusie dat er sprake is van bestemmingsschaarste binnen de geografische uitsluitgebieden (ter bescherming van satellietcommunicatie) die gezamenlijk een groot deel van Nederland zouden beslaan, inclusief delen van de Randstad. Dit is een gevolg van de relatief kleine omvang van ons land en het vlakke terrein. Dat wil dus zeggen dat het gebruik van beide toepassingen op eenzelfde frequentie (*co-channel*) resulteert in een relatief klein deel van Nederland waar mobiele communicatie zou kunnen zijn.⁸ Het toepassen van frequentiescheiding resulteert eveneens in een zeer uitdagend planningsvraagstuk, gezien de door grondstations gebruikte bandbreedtes voor satellietontvangst ten opzichte van de voorziene bandbreedtebehoeften van grotere aantallen kleinere mobiele netwerken op lokale en regionale schaal. Dialogic heeft dit in haar onderzoeksrapport inzichtelijk gemaakt met een kavelanalyse voor de regio Rijnmond als voorbeeld. Aldus is uit dat onderzoek gebleken dat de mogelijkheden voor mobiele communicatie in deze band ernstig worden belemmerd indien er sprake is van gedeeld gebruik. Deze conclusie is in lijn met eerdere bevindingen van TNO uit 2021.⁹

Bij de beleidsmatige appreciatie van dit onderzoek is een gefaseerde transitie daarom niet als voorkeursoptie beschouwd, tenzij zou blijken dat migratie van de huidige satellietcommunicatiedienstverlening op relatief korte termijn ernstige gevolgen zou hebben voor de partijen die van dergelijke verbindingen afhankelijk zijn. Derhalve is in opdracht van EZK een vervolgonderzoek uitgevoerd ter bepaling van een redelijke termijn waarop de huidige private satellietcommunicatiedienstverlening kan zijn gemigreerd. De resulterende conclusie van onderzoeksbureau Dialogic¹⁰ is dat bij het aanhouden van 1 maart 2028 als vroegste datum waarop private satellietcommunicatie ontvangst conform het NFP geen bescherming meer geniet, voor alle in Nederland actieve partijen een tijdige migratie (of afbouw) voor die datum op verantwoorde wijze realiseerbaar is.¹¹

Aldus hebben de uitkomsten van beide genoemde onderzoeken tezamen geresulteerd in de beleidsintentie om de bescherming van het huidige commerciële satellietgebruik in deze band te beëindigen. Op grond van de uitkomsten van het laatste onderzoek over de migratietermijn is 1 maart 2028 vastgesteld als datum waarop de huidige bestemming FSS in het NFP wordt ingeperkt. Het voorgenomen ontwerpbesluit waarin deze bestemming komt te vervallen is reeds telefonisch en per brief bij de huidige gebruikers aangekondigd.

⁶ Dialogic, *Behoefte en aan en maatschappelijke waarde van de frequentiebanden 3,8-4,2 en 26 GHz, mei 2025*

⁷ TNO, *Technical feasibility study on coexistence of private IMT networks and satellite ground stations in the 3800-4200 MHz-band and interference study on radar altimeters in the 4200-4400 MHz-band, TNO-rapport 2021 R12323* "

⁸ Nog afgezien van coördinatie in het grensgebied met buitenlandse satellietgrondstations en straalverbindingen.

⁹ TNO, *Technical feasibility study on coexistence of private IMT networks and satellite ground stations in the 3800-4200 MHz-band and interference study on radar altimeters in the 4200-4400 MHz-band, TNO-rapport 2021 R12323* "

¹⁰ Dialogic, *Redelijke termijn voor uitfasering van satellietontvangst in de 3,8-4,2 GHz band, 26 maart 2026*

¹¹ Voor het gebruik door de overheid (buiten de scope van het Dialogic onderzoek) in Noord-Nederland ligt dit anders en kan op afzienbare termijn geen sprake zijn van migratie of afbouw.

Bescherming satellietgebruik in het buitenland

Op basis van de Radio Regulations van de ITU¹² en het voornoemde Europese uitvoeringsbesluit is Nederland verplicht om bestaande en toekomstige satellietcommunicatie en straalverbindingen in buurlanden te beschermen. Dit betekent dat daar bij de uiteindelijke uitgifte van vergunningen voor mobiele communicatie rekening mee gehouden moet worden. In de aanloop naar de volgende NFP-wijziging zal Nederland het initiatief nemen om met de buurlanden te spreken over hun eigen nationale beleid voor deze band en welke onderlinge coördinatie afspraken daarover kunnen worden gemaakt.

Artikel II

Artikel II regelt de inwerkingtreding van dit besluit. De wijzigingen die staan in artikel I treden in werking op de dag na de datum van uitgifte van de Staatscourant waarin dit besluit wordt geplaatst.

Nadeelcompensatie

Op grond van artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, vergoedt een bestuursorgaan dat in de rechtmatige uitoefening van zijn publiekrechtelijke bevoegdheid of taak schade veroorzaakt die uitgaat boven het normale maatschappelijke risico en die een benadeelde in vergelijking met anderen onevenredig zwaar treft, deze benadeelde desgevraagd een vergoeding toe. Schade blijft in elk geval voor rekening van de aanvrager voor zover hij het risico van het ontstaan van de schade heeft aanvaard, hij de schade had kunnen beperken door binnen redelijke grenzen maatregelen te nemen, die tot voorkoming of vermindering van de schade hadden kunnen leiden, de schade anderszins het gevolg is van een omstandigheid die aan de aanvrager kan worden toegerekend, of de vergoeding van de schade anderszins is verzekerd.

Gelet op de conclusie van onderzoeksbureau Dialogic, dat bij het aanhouden van 1 maart 2028 als vroegste datum waarop private satellietcommunicatie ontvangst conform het NFP geen bescherming meer geniet, voor alle in Nederland actieve partijen een tijdige migratie (of afbouw) voor die datum op verantwoorde wijze realiseerbaar is, is de verwachting dat dit besluit geen schade veroorzaakt die op grond van artikel 4:126, eerste lid, of anderszins, voor compensatie in aanmerking komt.

Openbare voorbereidingsprocedure

Dit besluit is voorbereid met toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. [deze paragraaf wordt naar aanleiding van deze procedure aangevuld].

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

¹² Herziening ITU Radioreglement 2024: [trb-2024-125.pdf](#)